

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/772/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

232/2013. (VIII. 28.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. szeptember 18-án előterjesztett **panaszát** a 2013. augusztus 28-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testületnél, abban az alábbiakról számolt be.

A panaszos és barátai 2012. szeptember 11-én kb. 21 órakor K. városból két személyautóval, nyolc fővel indultak el Sz. városba a (...) nevezetű szórakozóhelyre, ahová 22 óra körüli időben érkeztek meg. Ezt követően a panaszos az oldalbejáratnál belépőjegyet váltott, és bement a szórakozóhelyre. Körülbelül öt percet tartózkodott bent, amikor a biztonsági szolgálat egyik tagja arra kérte, hogy fáradjon ki vele. Kérésére a panaszos együttműködött, és követte a főbejáráthoz. Ott azonban arra hivatkozva, hogy a panaszos zavarta mások szórakozását, megkérdezte, hogy elmúlt-e 18 éves. A panaszos azt felelte, hogy ő senki szórakozását nem zavarta, és az életkorát bizonyítandó megpróbálta a szolgálati igazolványtartójából elővenni a személyi igazolványát. Közben kezével eltakarta az irattartón a rendőrség feliratot, és a szolgálati igazolványa, valamint jelvénye sem volt látható.

A biztonsági szolgálat tagja azonban idővel megunhatta a várakozást, és kivette a panaszos kezéből az irattartót, majd a személyi igazolvány keresése közben észrevette a panaszos

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szolgálati igazolványát, és azt ki is vette az irattartóból. Utal rá a panaszos, hogy mivel rajta kívül álló ok miatt a szolgálati igazolványa nem lett kicserélve, abban a próbaidős őrmester rendfokozat szerepelt. Ezt látva a „kidobó” nevetni kezdett, és azt elismételgette, hogy a panaszosnak már nem kell visszamennie az iskolába, mert el lesz intézve a sorsa. A panaszos többször is megkérte a „kidobót”, hogy adja vissza az igazolványtartóját, de nem járt sikerrel. A helyszínen végig a panaszos mellett tartózkodott kollégája, B. B., aki szintén megpróbálta visszakérni a biztonsági szolgálat emberétől az igazolványtartót. A „kidobó” azonban neki is azt válaszolta, hogy a kiérkező járőr majd eldönti, visszaadja-e az iratokat vagy sem. A panaszos és társai ekkor értesültek arról, hogy a biztonsági szolgálat egyik tagja értesítette a helyi járőröket.

A helyszínen tartózkodott a panaszos további két kollégája, A. P. és Sz. Gy. is, akik szintén megpróbálták visszakérni az irattartót. Kérdőre vonták a „kidobót”, hogy mi tette indokolta, az okmányok elvételét, amire a válasz az volt, hogy a panaszos zavarta mások szórakozását a szórakozóhelyen. Miután a panaszos többszöri felszólítás után sem kapta vissza az iratait, az érintettek között heves hangvételű vita alakult ki, amely ugyan tettlegességig nem fajult, de a biztonsági szolgálat öt jelen lévő tagja egyre idegesebbnek tűnt, ezért a panaszos és társai úgy döntöttek, hogy az esetleges incidens elkerülése végett kb. 10-15 méterre eltávolodnak, ott várják meg a rendőröket.

Pár perc elteltével megkülönböztető jelzést használó rendőrségi gépkocsi érkezett a helyszínre, amiből a rendőr járőrpár azonnal „kiugrott”, odakiabáltak a biztonsági szolgálat embereinek, kérdezve, hogy „ők voltak azok?”, majd a panaszos és társai felé fordulva kiáltották, hogy ne menjenek sehova. A panaszos és társai azt felelték, hogy nem is szándékoztak, mert szintén szeretnék tisztázni a történeteket. Ez után H. M. r. zls. arra utasította a panaszost és társait, hogy álljanak a falhoz, mert ruházatátvizsgálatot fog végrehajtani. Ekkor az intézkedés alá vont személyek megkérdezték, mi szükség van arra, és tájékoztatták az intézkedő rendőröket, hogy a K.R. állományának tagjai. A közlést követően a panaszos arcát a rendőrök erőszakos mozdulatokkal a falhoz nyomták, átvizsgálták a ruházatát, majd megbilincseltek.

A ruházatátvizsgálás során a zászlós rendfokozatú rendőr flegmán, arrogánsan beszélt, és gúnyosan megjegyezte: „Ezért kapjátok a bevetési pótlékot, ti szemetek? A rendőrség szégyenei vagytok. Kis drogos köcsögök vagytok.” A panaszos sérelmezi, hogy a sértő kijelentéseket az eljáró rendőr nagy nyilvánosság előtt tette, mint ahogyan a kényszerítő eszközöket is sokak szeme láttára alkalmazta vele szemben. Az intézkedés alatt a zászlós többször, negatív jelzők használatával utalt arra, hogy a panaszos és társai a K.R. állományába tartoznak.

A panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy miért állítják elő őket, amire H. M. r. zls. válasza az volt, hogy hivatali visszaélés, valamint garázdaság bűncselekmények miatt. A bilincselést követően a panaszost társaival együtt beültették a szolgálati gépjárműbe, ahol a panaszos kb. 20 percet várakozott, miközben a r. zászlós – a panaszos megítélése szerint – utólagosan információt gyűjtött a történetekről, majd végrehajtották az előállítását az Sz. városi Rendőrkapitányságra.

A rendőrkapitányság épületében a panaszos észrevette, hogy a jobb kezén viselt, fehér színű karóra digitális kijelzője a bilincselés során széttört. A kapitányság épületében a panaszost az előállító helyiségben helyezték el, de még ekkor sem vonták kérdőre az esettel kapcsolatban,

és az előállítás során később sem került sor a meghallgatására. Azt sem kérdezték meg tőle, hogy nem szenved-e valamilyen fertőző betegségben.

A panaszos úgy véli, hogy az eljáró rendőr az arányosság elvét figyelmen kívül hagyva, a kellő információgyűjtést mellőzve kezdte meg az intézkedést vele és társaival szemben.

Megjegyzi, hogy a rendőri intézkedéssel szemben nem tanúsított engedetlenséget, annak során az eljáró rendőrökkel együttműködött.

Kifogásolja, hogy a vele szemben tett büntető feljelentésben az szerepel, hogy a ruházatátvizsgálás során a panaszos bal hátsó zsebéből került elő az igazolványtartója, holott az végig a biztonsági szolgálat egyik emberénél volt, amit a panaszos kollégái is meg tudnak erősíteni.

Utal végül arra is, hogy a letéti jegyzőkönyvben sem a szolgálati igazolványa, sem pedig a tartóban található egyéb személyes okmányai nem szerepelnek.

2) A panaszos panaszát 2012. szeptember 25-én fax útján aláírásával ellátva is megerősítette.

B. B. szintén panaszt tett a Testületnél, amelyet az a 771/2012 ügyszámon vizsgált.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) Az Sz. városi Rendőrkapitányság által a Testület megkeresésére 2012. október 15-én készített jelentés szerint az intézkedés napján az Sz. városi Rendőrkapitányság ügyeletére állampolgári bejelentés érkezett, hogy két férfi verekedést kezdeményezett a (...) nevű szórakozóhely előtt. A rendőrök kitérkezésekor a bejelentő várt a szórakozóhely előtt, majd egyértelmű mozdulattal, illetve ruházatuk ismertetésével azonosította azt a két személyt, aki a verekedést kezdeményezte.

Arra a Testület által feltett kérdésre, hogy a kitérkező rendőrök milyen előzetes ismeretekkel rendelkeztek a történetekről, mielőtt a helyszínen megkezdték az intézkedést, a jelentés azt tartalmazza, hogy a helyszínre érkező rendőröket az ügyeletvezető tájékoztatta arról, hogy két személy verekedést kezdeményezett a (...) nevű szórakozóhely előtt, valamint a helyszínre érkezéskor a bejelentő megmutatta a verekedést kezdeményező személyeket, akik állítása szerint garázda magatartást tanúsítottak, amely megbotráncozást keltett az ott jelenlévőkben.

A rendőrök a helyszínen meghallgatták és intézkedés alá vonták a bejelentőt, tanúkat, valamint a panaszost és társát B. B. -t. A jelentés szerint a rendőrök (ebben a sorrendben) nyilatkoztatták a bejelentőt, a tanúkat, majd a panaszost és ismerősét, B.B.-t. A panaszos előállítására a helyszínre kitérkező Cs. I. r. fhdgy. utasítása alapján került sor. Az intézkedés során testi kényszert és bilincset alkalmaztak, valamint átvizsgálták a panaszos ruházatát. Az intézkedő rendőrök a panaszosnak a rendőri intézkedés során tanúsított agresszív magatartása miatt, ellenszegülésének megtörése érdekében, a tanult technikai fogásokkal bilincs alkalmazását tartották szükségesnek. A jelentésben foglaltak szerint a rendőrök a panaszost az intézkedés megkezdésével egyidejűleg a jogellenes cselekmény abbahagyására szólították fel,

majd tájékoztatták, hogy cselekményével milyen jogellenes magatartást tanúsít és hogy annak folytatása milyen további rendőri intézkedéssel jár. A panaszos ruházatának átvizsgálására a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (továbbiakban: Rtv.) 31. § (1) bekezdése alapján került sor. Azon Testület által feltett kérdésre, miszerint „Mennyiben felel meg a valóságnak a panaszos azon állítása, hogy a ruházatátvizsgálás során az arcát a rendőrök erőszakos mozdulatokkal a falhoz nyomták?”, a jelentésben mindössze annyi szerepel, hogy a ruházatátvizsgálás arányos és szükséges volt, valamint, hogy azt a tanult rendőri taktikai eljárásoknak megfelelően hajtották végre.

A Testület azon kérdésére, hogy „Honnan került a rendőrökhöz a panaszos irattartója és azt mikor adták neki vissza?”, a jelentésben az szerepel, hogy a helyszínre érkezéskor a tanúk tájékoztatták a rendőröket, hogy a földön – jelvényel felfelé – hever egy rendőrségi szolgálati igazolvány tok. A jelentést készítő rendőr továbbá nyilatkozott arról is, hogy emlékezete szerint a szolgálati igazolványt átadták a parancsnoknak, majd az előállítás során annak tartalmát jegyzőkönyvben rögzítették, majd az előállítás befejeztével visszaadták a panaszosnak.

Azon Testület által feltett kérdésre, hogy „Mennyiben felel meg a valóságnak a panaszosok azon állítása, hogy a helyszínen a rendőrségi gépkocsiban ülve mintegy 20 percen át várakoztatták őket?”, a rendőrség akként nyilatkozott, hogy a panaszosoknak nem lehetett pontos az időérzéke, mivel nagymértékben alkoholos befolyásoltság alatt álltak. A Testület által feltett kérdésre, hogy az említett 20 perces időtartamban a rendőrök milyen tevékenységet végeztek a jelentésben foglaltak szerint a rendőrök adatgyűjtést végeztek, valamint a szükséges rendőri szakmai feladatokat hajtották végre. A jelentés – a Testület kérdésére válaszolva – tartalmazza továbbá azt is, hogy az intézkedés során a rendőrök részéről semmiféle sértő kijelentés nem hangzott el a panaszosok irányába sem amiatt, hogy a K. R. állományába tartoznak, sem pedig az általuk elkövetett cselekmény miatt. A jelentést készítő rendőr felhívta továbbá a figyelmet a panaszosok által az intézkedő rendőrökre tett kijelentésekre, azonban azok tartalmát részletesebben nem ismertette.

A Testület kérdésére a jelentést készítő rendőr kitért arra is, hogy emlékezete szerint a panaszos nem jelezte, hogy karórája digitális kijelzője sérült vagy betört volna.

A panaszossal és B. B.-vel szemben büntetőeljárást kezdeményeztek.

2) A rendőrség mellékelte továbbá a kifogásolt intézkedés során eljáró L. D. r. őrm. által 2012. október 12-én készített jelentést, amelynek tartalma megegyezik az 1) pontban ismertetett, 2012. október 15-én készített összefoglaló jelentésben foglaltakkal.

3) A rendelkezésre bocsátott iratok között található továbbá a H. M. r. zls. és L. D. r. őrm. által 2012. szeptember 12-én készített jelentés. A jelentésben foglaltak szerint az intézkedő rendőr 22 óra 40 perckor az ügyeletvezető utasítására megjelent a (...) szórakozóhely előtt, mert dr. K. T. bejelentést tett, hogy két személy vele szemben verekedést kezdeményezett. A rendőr a helyszínen felvette a kapcsolatot a bejelentővel, aki elmondta, hogy a panaszos és B.B. a szórakozóhely oldalsó bejáratán beléptek a diszkó területére, de már a pénztárnál a belépő vásárlásakor inzultáltak H. E.-t, a pénztárost. Ezt észlelve A. L. és H. P. biztonsági őrök felszólították őket, hogy menjenek haza, mert ez a viselkedés nem megengedett a szórakozóhely területén. Ezt követően a panaszos és ismerőse a főbejáraton próbálták meg

bemenni, ahol a panaszos a szolgálati igazolványát mutatta, hogy engedjék be, de R. G. nem engedte be, mert a szolgálati igazolvány nem jogosít belépésre a szórakozóhelyen. A jelentésben foglaltak szerint ezt követően a panaszos megpróbálta ökölrel megütni R. G.-t, amit az kézzel elhárított, ezt követően viszont ismerősével, B. B.-vel együtt szavakkal inzultáltak R. G.-t. A panaszos és ismerőse viselkedése több emberben megbotránkozást és riadalmat keltett. Ezt követően a panaszost és ismerősét a helyszínen igazoltatták és ruházatátvizsgálás céljából a szórakozóhely fala felé irányították. A panaszos –aki a jelentésben foglaltak szerint az intézkedés során a rendőrökkel is arrogánsan viselkedett – többszöri felszólításra állt csak a falhoz annak érdekében, hogy a rendőrök ruházatát átvizsgálhassák, aminek során szolgálati igazolványa és jelvénye előkerült (a jelentés a szolgálati igazolvány és jelvény számát is tartalmazza). A helyszínen a panaszos és ismerőse elmondták, hogy a K. R. munkatársai, ezért a történeteket az intézkedő rendőr jelentette Cs. O. r. fhdgy.-nak, aki a helyszínre érkezett és közölte a panaszossal és ismerősével, hogy előállítják őket az Sz. városi Rendőrkapitányságon, mert bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatóak. Ezt követően az intézkedő rendőr a panaszost és ismerősét, B. B.-t szökés és támadás megakadályozása érdekében – hátra helyzetben – megbilincselte. A panaszos az Sz. városi Rendőrkapitányságon elhelyezett Drager ARAA-0116 típusú hitelesített légalkohol mérő eszközzel 0, 90 mg/l értéket fűjt, ismerőse, B. B. pedig 0, 95 mg/l értéket. Az előállításról tájékoztatták a panaszos parancsnokát, Sz. P. r.szds.-t.

4) A rendőrség rendelkezésre bocsátott továbbá egy szintén 2012. szeptember 12-én készített jelentést is, amelynek tartalma szerint az előállítás tényéről a panaszossal és B. B.-vel egy társaságban tartózkodó kollégák értesítették közvetlen parancsnokukat, Sz. P. r. szds.-t. Sz. P. r. szds. 23 óra körüli időben szolgálati mobiltelefonon telefonált, a rendőrök ekkor tájékoztatták őt a történetekről. Hajnali 1 óra körüli időben Sz. P. r. szds. és Sz. L. r. fhdgy. megérkeztek az Sz. városi Rendőrkapitányság épületébe, Sz. L. r.fhdgy.-ot tájékoztatták a történetekről, illetőleg az előállítással kapcsolatos dokumentumokból egy-egy példányt átadtak nekik.

5) Az iratokhoz csatolták a panaszos és ismerőse ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. (továbbiakban: Btk.) 271. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétsége és a Btk. 225. §-ba ütköző hivatali visszaélés bűncselekménye elkövetése miatt tett feljelentést.

A feljelentésben foglaltak szerint a panaszos és ismerőse megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy a (...) szórakozóhely előtt verekedést kezdeményezett az ott szolgálatot teljesítő biztonsági őrökkel. A feljelentés a tények leírását a jelentésben foglaltaknak megfelelően rögzíti.

6) Az iratok között fellelhető továbbá az Sz. városi Nyomozó Ügyészség 2012. szeptember 14-én kelt, az Sz. városi Rendőrkapitányságra címzett levele is, amelyben az eljáró ügyész arról tájékoztatja a kapitányságvezetőt, hogy hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmény gyanúja miatt a panaszos és ismerőse ellen az Sz. városi Nyomozó Ügyészség nyomozást rendelt el.

7) A panaszosra vonatkozó, 2012. szeptember 12-én kelt, előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján ruházatát átvizsgálták, illetőleg az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt előállították. Az intézkedés során a panaszossal szemben

az Rtv. 48. § b) és d) pontja alapján bilincset alkalmaztak, azok alkalmazására a panaszost figyelmeztették. A bilincset 22 óra 45 perctől 23 óra 00 percig alkalmazták a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011 (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja alapján a kezek „előre illetve hátra” bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés, továbbá a kényszerítő intézkedés, ill. eszköz alkalmazása során anyagi kár nem keletkezett. A jelentés tartalmazza azt is, hogy a panaszos hozzátartozójának/képviselőjének értesítését kérte, a megjelölt személy pedig Sz. P. r. szds. volt.

Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés az intézkedés alapjául szolgáló esemény kapcsán a 3) pontban már ismertett, H. M. r. zls. és L. D. r. örm. által 2012. szeptember 12-én készített jelentésben foglalt tényleírást tartalmazza.

8) A mellékelt parancsnoki vélemény és kivizsgálásban foglaltak szerint a panaszos igazoltatása, ruházatának átvizsgálása, illetőleg előállítása, valamint vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű és szakszerű volt, valamint megfelelt az arányosság követelményeinek.

9) A rendőrség mellékelte továbbá a panaszos előállításának időtartamára vonatkozó, a panaszos által is aláírt igazolást, amelynek tanúsága szerint az előállítás 2012. szeptember 11-én 22 óra 40 perctől 2012. szeptember 12-én 2 óra 35 percig tartott. Az igazolás tartalmazza továbbá azt is, hogy a panaszosnak előállítása során sérülése nem keletkezett, az előállítással kapcsolatban panaszja nincs.

10) A rendőrség mellékelte továbbá egy „Nyilatkozat befogadáskor az elfogott, előállított, elővezetett személy részéről” nevű iratot is. A kitölthető, illetve aláhúzható és a panaszos által aláírt formanyomtatványban foglaltak szerint az előállítás várható időtartama 8 óra, a panaszos nyilatkozik továbbá arról, hogy folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő valamint fertőző betegsége nincs. A panaszos nyilatkozik továbbá arról is, hogy az előállítás során sérülése nem keletkezett, panaszja az előállítással kapcsolatban nincs. A nyomtatványon szerepel az is, hogy a panaszos utolsó étkezésének ideje 2012. szeptember 11-e 17 óra 30 perckor volt. A panaszos aláhúzta, hogy az előállítással, valamint az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott tartózkodással kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről, valamint jogorvoslati lehetőségeiről tájékoztatták. A panaszos – a vonatkozó válasz aláhúzásával – nyilatkozott továbbá arról is, hogy előállításáról nem kíván értesíteni senkit.

11) A rendőrség mellékelte továbbá a letéti tárgyról felvett jegyzőkönyvet is, amely – többek között – tartalmaz egy fehér színű karórát is. A Testület megjegyzi, hogy a letéti tárgyról felvett jegyzőkönyvben a panaszos szolgálati igazolványa nem szerepel.

III.

A panaszos beadványa és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott rendőrségi dokumentumok ismeretében – az intézkedés idején hatályos jogszabályi rendelkezéseket alapul véve – a Testület vizsgálata tárgyává tette a panaszossal szembeni intézkedés jogalapjának fennállását, valamint a ruházatátvizsgálás során a vele szemben alkalmazott testi kényszer, bilincselés, továbbá az előállítás jogszerűségét, arányosságát, tekintettel a panaszos által előadottakra is, miszerint karórája a bilincselés során eltört. A Testület emellett vizsgálta azt is, hogy a

panaszost az előállítás okáról megfelelően tájékoztatták-e, illetőleg, hogy a rendőrök az intézkedés során megfelelő hangnemet tanúsítottak-e a vele szemben.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, a XIII. cikkben foglalt tulajdonhoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

A Testület utal a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 8. § (1) bekezdése értelmében a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A panaszos előadása alapján barátaival 2012. szeptember 11-én 22 óra körüli időben érkezett a (...) nevezetű szórakozóhelyre, ahová jegyet váltott, azonban kb. 5 perccel ezt követően a biztonsági szolgálat embere arra kérte, hogy fáradjon ki vele, aminek a panaszos együttműködően eleget tett. Ezt követően azonban a panaszos és társai, valamint a szórakozóhely biztonsági őrői között az I. pontban részletezettek szerint vita alakult ki, ami miatt a biztonsági szolgálat emberei közül valaki hívta az Sz. városban szolgálatot teljesítő járőröket. A panaszos előadása alapján a biztonsági őrök elkérték, majd visszatartották iratait, aminek kapcsán végül heves hangvétellű vita alakult ki a felek között, amely ugyan tettelegességig nem fajult, a biztonsági szolgálat öt jelenlévő tagja azonban egyre idegesebbnek tűnt, ezért a panaszos és társai úgy döntöttek, hogy az esetleges incidens elkerülése végett kb. 10-15 méterre eltávolodnak, és ott várják meg a rendőrök érkezését. Néhány perc elteltével megkülönböztető jelzést használó rendőrségi gépkocsi érkezett a helyszínre, ahol az intézkedő rendőrök átvizsgálták a panaszos ruházatát, majd meg is bilincseltek.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok alapján az intézkedés napján az Sz. városi Rendőrkapitányság ügyeletére állampolgári bejelentés érkezett, hogy két férfi verekedést kezdeményezett a (...) nevű szórakozóhely előtt, a helyszínre érkezéskor a bejelentő

megmutatta a verekedést kezdeményező személyeket, akik állítása szerint garázda magatartást tanúsítottak, amely megbotráncozást keltett az ott jelenlévőkben. A rendőrök a helyszínen meghallgatták és intézkedés alá vonták a bejelentőt, tanúkat, valamint a panaszost és B. B.-t. A jelentésben foglaltak szerint a rendőrök (ebben a sorrendben) nyilatkoztatták a bejelentőt, a tanúkat, majd a panaszost és ismerősét, B.B.-t. Az intézkedés során testi kényszert és bilincset alkalmaztak, valamint átvizsgálták a panaszos ruházatát.

A rendőrség által mellékelte iratokból kiderül az is, hogy a panaszos és B. B. ellen a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétség és a Btk. 225. §-ba ütköző hivatali visszaélés bűncselekmény elkövetése miatt feljelentést tettek. A feljelentésben foglaltak szerint a panaszos és ismerőse megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy a (...) szórakozóhely előtt verekedést kezdeményeztek az ott szolgálatot teljesítő biztonsági őrökkel.

Abban nincsen eltérés a panaszosi és a rendőrségi előadás között, hogy a biztonsági őrök a panaszos és B. B. által tanúsított magatartás miatt indokoltan tartották a rendőrség kihívását a szórakozóhelyre. A panaszos maga is elismeri, hogy köztük és a biztonsági őrök között heves hangvételi vita alakult ki, állítása szerint azonban az tettelegességig nem fajult (ettől eltérően a biztonsági őrök akként nyilatkoztak, hogy a panaszos ököllel kísérelte meg megütni az egyik biztonsági őrt).

Az adott helyzetben rendelkezésre álló információk alapján tehát nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan a rendőrök azon következtetése, hogy intézkedési kötelezettségük áll fent a panaszossal és társaival kapcsolatban.

Ezért figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban a rendőrségre bejelentés érkezett, és az eset körülményei alapján vele szemben felmerült a bűncselekmény elkövetésének a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanúja, a Testület jogszerűnek minősítette azt, hogy a rendőrök a panaszost intézkedés alá vonták, így az nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

A konkrét intézkedések értékelését a Testület az alábbiakban végzi el.

2) A panaszos előállításával kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A panaszos előállításának körülményeivel kapcsolatban előadta, hogy a biztonsági őrökkel kialakult vitás helyzetet követően, az esetleges incidens elkerülése érdekében társaival kb. 10-15 méterre eltávolodtak, hogy ott várják meg a rendőrök érkezését. Pár perccel ezt követően megérkezett a rendőrség. A rendőrautóból „kiugró” járőrök odakiabáltak a biztonsági szolgálat embereinek, azt kérdezve, hogy „ők voltak azok?”, majd a panaszos és társai felé fordulva kiáltották, hogy ne menjenek sehova. A panaszos és társai azt felelték, hogy nem is szándékoztak, mert szintén szeretnék tisztázni a történeteket. Ezt követően átvizsgálták a panaszos ruházatát, valamint megbilincseltek.

A panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy miért állítják elő, amire H. M. r. zls. válasza az volt, hogy hivatali visszaélés, valamint garázdaság bűncselekmények miatt. A bilincselést követően a panaszost társaival együtt beültették a szolgálati gépjárműbe, ahol a panaszos kb. 20 percet várakozott, miközben a r. zászlós – a panaszos megítélése szerint – utólagosan információt gyűjtött a történetekről, majd 22 óra 45 perc körüli időben hajtották végre az előállítását az Sz. városi Rendőrkapitányságra. A panaszos előadta továbbá, hogy az előállítás

során nem került sor a kihallgatására. A panaszos úgy véli, hogy az eljáró rendőr az arányosság elvét figyelmen kívül hagyva, a kellő információgyűjtést mellőzve kezdte meg az intézkedést vele és társaival szemben. Megjegyzi a panaszos beadványában végül azt is, hogy a rendőri intézkedéssel szemben nem tanúsított engedetlenséget, annak során az eljáró rendőrökkel együttműködött.

Az Sz. városi Rendőrkapitányság által a Testület megkeresésére 2012. október 15-én készített jelentés tartalma alapján a panaszos előállítására a helyszínre kikerülő Cs. I. r. fhdgy. utasítása alapján került sor. Az intézkedés során testi kényszert és bilincset alkalmaztak, valamint átvizsgálták a panaszos ruházatát. A jelentésben foglaltak szerint a rendőrök a panaszost az intézkedés megkezdésével egyidejűleg a jogellenes cselekmény abbahagyására szólították fel, majd tájékoztatták, hogy cselekményével milyen jogellenes magatartást tanúsít, és hogy annak folytatása milyen további rendőri intézkedéssel jár. Azon Testület által feltett kérdésre, miszerint „Mennyiben felel meg a valóságnak a panaszos azon állítása, hogy a ruházatátvizsgálás során az arcát a rendőrök erőszakos mozdulatokkal a falhoz nyomták?”, a jelentésben mindössze annyi szerepel, hogy a ruházatátvizsgálás arányos és szükséges volt, valamint, hogy azt a tanult rendőri taktikai eljárásoknak megfelelően hajtották végre.

Azon Testület által feltett kérdésre, hogy „Mennyiben felel meg a valóságnak a panaszosok azon állítása, hogy a helyszínen a rendőrségi gépkocsiban ülve mintegy 20 percen át várakoztatták őket?”, a rendőrség a jelentésben foglaltak szerint akként nyilatkozott, hogy a panaszosoknak nem lehetett pontos az időérzéke, mivel nagy mértékű alkoholos befolyásoltság alatt álltak. Arra a kérdésre, hogy az említett 20 perces időtartamban a rendőrök milyen tevékenységet végeztek a jelentésben foglaltak szerint a rendőrök adatgyűjtést végeztek, valamint a szükséges rendőri szakmai feladatokat hajtották végre.

A rendőrök által 2012. szeptember 12-én készített jelentésben foglaltak alapján a panaszost és ismerősét a helyszínen igazoltatták és ruházatátvizsgálás céljából a szórakozóhely fala felé irányították. A panaszos (aki az intézkedés során a rendőrökkel is arrogánsan viselkedett) többszöri felszólításra állt csak a falhoz annak érdekében, hogy a rendőrök ruházatát átvizsgálhassák, aminek során szolgálati igazolványa és jelvénye is előkerült. A helyszínen a panaszos és ismerőse elmondták, hogy a K. R. munkatársai, ezért a történeteket az intézkedő rendőr jelentette Cs. O. r. fhdgy. –nak, aki a helyszínre érkezett és közölte a panaszossal és ismerősével, hogy előállítják őket az Sz. városi Rendőrkapitányságon, mert bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatóak. Ezt követően az intézkedő rendőr a panaszost és ismerősét szökés és támadás megakadályozása érdekében megbilincselte. A panaszos az Sz. városi Rendőrkapitányságon elhelyezett Drager ARAA-0116 típusú hitelesített légalkohol mérő eszközzel 0,90 mg/l értéket fűjt, B. B. pedig 0,95 mg/l értéket. Az előállításról tájékoztatták a panaszos parancsnokát, Sz. P. r.szds.-t.

Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint a panaszos ruházatát az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján vizsgálták át, előállítására pedig az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján került sor.

A rendőrség mellékelte továbbá a panaszos előállításának időtartamára vonatkozó, általa is aláírt igazolást, amelynek tanúsága szerint az előállítás 2012. szeptember 11-én 22 óra 40 perctől 2012. szeptember 12-én 2 óra 35 percig tartott. Az igazolás tartalmazza továbbá azt is, hogy a panaszosnak előállítása során sérülése nem keletkezett, az előállítással kapcsolatban panasza nincs.

A Testület a panaszos előállításával kapcsolatban egyrészt a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta, másrészt pedig azt, hogy az előállítás időtartama sértette-e a panaszos személyi szabadsághoz való alapjogát.

a) Az előállítás jogszerűségének vizsgálatakor a Testület figyelembe vette azt, hogy az előállítást a rendőri jelentések alapján az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján foganatosították, azaz a panaszost, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt állították elő.

A fentiek szerint a Testület elfogadta, hogy a rendőrök rendelkezésére álló adatok (a bejelentés) alapján nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan a panaszos vonatkozásában a bűncselekmény elkövetésének gyanúja, így az előállításnak megvolt a megfelelő jogalapja.

Tekintettel azonban, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítás mérlegelést engedő jogintézmény (szemben például a tettenéréssel, amelynek esetében kötelező az elfogás), a Testületnek az intézkedés arányosságát is értékelnie kellett. Az Rtv. 15. § (1) bekezdése alapján ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A konkrét ügytől eltekintve, általános érvennyel az mondható, hogy az intézkedő rendőrnek hasonló körülmények fennállása esetén azt kell mérlegelnie, hogy az intézkedés alá vont személy előállításával az esetleges büntetőeljárásban végzendő további eljárási cselekmények (kihallgatás, szembesítés stb.) végrehajthatók-e, illetőleg, hogy fűződik-e nyomós érdek ahhoz, hogy az adott eljárási cselekményeket gyakorlatilag azonnal (az előállítás nyolc óráján belül) végrehajtsák.

A panaszos által kifogásolt esetben az előállítás jogszerűségét illetően a Testületnek tehát azt kellett értékelnie, hogy az előállításnak volt-e az adott esetben legitim célja, és e céllal a szabadságkorlátozás arányosnak minősült-e.

Mind a jelentésben, mind pedig a Testület megkeresésére adott válaszokban a panaszos előállításának okát illetően a rendőrök azt jelölték meg, hogy a panaszost a helyszínre érkező Cs. O. r. fhdgy. utasítása alapján állították elő, tekintettel arra, hogy bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A Testület e körben ismerteti a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: BM-IM együttes rendelet) vonatkozó rendelkezéseit. A BM-IM együttes rendelet 103. § (2) bekezdése szerint a nyomozó szerv köteles már a feljelentés vételekor, illetőleg a nyomozó szerv tagjának észlelésekor – ha a késelem veszéllyel jár, a jegyzőkönyv felvétele előtt is – minden olyan intézkedést megtenni, amely a nyomozás eredményességét, gyors teljesítését elősegíti. A (3) bekezdés értelmében késelem nélkül intézkedni kell – egyebek mellett – véralkohol-, toxikológiai vagy vizeletvizsgálat elvégzéséhez szükséges minta vételére, és minden olyan nyomozási cselekmény végrehajtására, amelynek elmulasztása vagy későbbi elvégzése az eljárás eredményességét károsan befolyásolná.

Az Országos Rendőrfőkapitány ittasság ellenőrzéséről szóló 27/2010. (OT 14.) ORFK utasításának (továbbiakban: ORFK utasítás) 2. pontja alapján az utasítás szerint kell eljárni mindazon személyek ellenőrzése során, akiknél a cselekmény elkövetése kapcsán a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol szervezetben való jelenléte vizsgálatot igényel. Az ORFK utasítás 3. c) pontja alapján a rendőr feladatának ellátása során ittasság ellenőrzést kizárólag (az elektromos alkoholteszt és a Spiratest alkoholkimutató indikátorcső mellett) a rendszeresített hiteles elektromos légalkoholmérő berendezéssel (a továbbiakban: hiteles mérőeszköz) hajthat végre.

A rendelkezésre álló iratokból az derül ki, hogy a panaszos az Sz. városi Rendőrkapitányságon elhelyezett Drager ARAA-0116 típusú hitelesített légalkohol mérő eszközzel 0, 90 mg/l értéket, B. B. pedig 0, 95 mg/l értéket fűjt.

Ugyan a súlyosító és enyhítő körülmények értékeléséről a büntetéskiszabási gyakorlat egységesebbé tétele érdekében kiadott 12. számú Irányelv már nem hatályos, a garázda jellegű bűncselekmények esetén a bírói gyakorlat az ittasságot továbbra is mérlegelés tárgyává teszi a büntetés kiszabásakor. A véralkoholszint mérése és rögzítése tehát olyan legitim – a megindítandó eljáráshoz kapcsolódó és annak szempontjából releváns – cél, amelyhez mérten a személyi szabadság elvonása nem tekinthető nyilvánvalóan aránytalannak.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint az előállításának ténye nem valósított meg alapjogsértést.

b) Az arányosság körében azonban az előállítás hosszát is vizsgálni kell, és ezt illetően a Testület eltérő álláspontra helyezkedett az alábbiak szerint.

A panaszos előállítására vonatkozó igazolás alapján a panaszossal szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítása 2012. szeptember 11-én 22 óra 40 perctől 2012. szeptember 12-én 2 óra 35 percig tartott. Noha ezzel az előállításra és kényszerintézkedés alkalmazására vonatkozó jelentés nincs teljes összhangban, megállapítható, hogy a panaszos előállítása kb. 4 órán keresztül tartott.

A Testület az előállítás hosszának arányosságát vizsgálva figyelembe vette az előállítás céljának megvalósulását, azaz azt, hogy az azonnal elvégezhető nyomozati cselekményeket ez idő alatt lefolytatták-e. A Testület megkeresésében feltett azon kérdésre, miszerint milyen eljárási cselekményeket foganatosítottak a panaszossal szemben, a rendőrség mindössze azt a választ adta, hogy a panaszossal és B. B.-vel szemben büntetőeljárást kezdeményeztek. Emellett – a fentiekben ismertetettek szerint – a rendőri jelentésből kiderül az is, hogy a rendőrkapitányságon mindössze a panaszos alkohol szintjének mérésére sor került.

A Testület a fentiek alapján tehát arra a következtetésre jutott, hogy az ismertetett eset körülményeire tekintettel (gyanúsítottak, tanúk jelenléte, helyszíni eljárás stb.) a rendőrök alappal következtethettek arra, hogy bizonyos eljárási cselekményeket (kihallgatás, szembesítés stb.) azonnal le lehet folytatni, és a véralkoholszint ellenőrzése is elvégezhető, ezért a panaszos előállítása indokolt volt.

Tekintettel azonban arra, hogy az előállítás négy órája alatt mindösszesen a panaszos alkohol szintjének mérése történt meg, kihallgatására és más érdemi eljárási cselekményekre nem

került sor, a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos személyi szabadságát az intézkedés során aránytalanul hosszú ideig korlátozta a rendőrség.

Még ha abból indul is ki a Testület, hogy a rendőrség be kívánta várni a panaszos közvetlen parancsnokát (aki hajnali 1 óra körüli időpontban jelent meg a kapitányságon), akkor is indokolatlannak kell tekinteni azt a másfél órát, amely ezen időponttól az előállítás megszüntetéséig eltelt.

A Testület fentiek alapján azt állapította meg, hogy a panaszos előállítása annak eltúlzott (közel 4 órás) időtartama miatt nem felelt meg az arányosság követelményének, amire tekintettel sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.

3) Azon panaszosi kifogással kapcsolatban, miszerint az intézkedő rendőrök nem tájékoztatták megfelelően a panaszost előállításának okáról a Testület az alábbi megállapításokat tette.

A panaszos beadványában előadta, hogy a ruházatátvizsgálást követően megkérdezte a vele szemben intézkedő H. r. zls.- től, hogy miért állítják elő, amelyre a rendőr azt válaszolta, hogy hivatali visszaélés és garázdaság bűncselekménye miatt. A panaszos előadta továbbá, hogy őt az előállító helyiségben nem vonták kérdőre, kihallgatása nem történt meg.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratok között fellelhető, az intézkedés napján kiállított jelentésben foglaltak szerint a helyszínen a panaszos és ismerőse elmondták, hogy a K. R. munkatársai, ezért a történeteket az intézkedő rendőr jelentette Cs. O. r. fhdgy.-nak, aki a helyszínre érkezett és közölte a panaszossal és ismerősével, hogy előállítják őket az Sz. városi Rendőrkapitányságon, mert bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatók.

Ettől részben eltérően az intézkedést követően egy hónappal kiállított, a Testület megkeresésére adott jelentésben foglaltak szerint a rendőrök a panaszost az intézkedés megkezdésével egyidejűleg a jogellenes cselekmény abbahagyására szólították fel, majd tájékoztatták, hogy cselekményével milyen jogellenes magatartást tanúsít, és hogy annak folytatása milyen további rendőri intézkedéssel jár.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A panaszos e panaszának előadásakor némileg ellentétbe került saját nyilatkozatával ugyanis azt kifogásolja, hogy nem közölték vele az előállítás okát, ugyanakkor említi azt is, hogy a rendőrök az előállítás okaként tájékoztatták arról, hogy hivatali visszaélés és garázdaság bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A Testület a rendőrségi nyilatkozatok közötti kisebb súlyú ellentmondást akként oldotta fel, hogy – figyelemmel az időmúlásra és a panaszosi nyilatkozattal való egyezőségre – az intézkedés napján kiállított jelentésben foglaltakat fogadta el valónak.

A Testület fentiek figyelembe vételével arra a megállapításra jutott, hogy – a panaszosi állítással ellentétben – az intézkedő rendőrök az Rtv. 33. § (4) bekezdésben foglalt kötelezettségüknek eleget tettek, azaz a panaszost tájékoztatták az előállítás okáról, így a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérült.

4) A panaszos emellett kifogásolta azt is, hogy előállításánál során nem kérdezték meg tőle, hogy szenved-e fertőző betegségben.

Az I. pontban ismertetettek szerint a rendőrség a Testület megkeresésére mellékelte a „Nyilatkozat befogadáskor az elfogott, előállított, elővezetett személy részéről” nevű iratot is. A kitölthető, illetve aláhúzható és a panaszos által aláírt formanyomtatványban foglaltak szerint az előállítás várható időtartama 8 óra, a panaszos nyilatkozik továbbá arról, hogy folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő valamint fertőző betegsége nincs.

Tekintettel arra, hogy a Testület rendelkezésére áll egy panaszos által aláírt nyomtatvány, amely tartalmazza a fertőző betegség meglétére vonatkozó nemleges nyilatkozatát is, a Testület arra a megállapításra jutott, hogy e tekintetben a panaszost nem érte jogsérelem.

5) A panaszos beadványában sérelmezte, hogy a ruházatátvizsgálást erőszakos mozdulatokkal hajtották végre, valamint annak során a rendőrök a panaszos arcát a falhoz nyomták.

A rendőrök által készített jelentés, valamint az előállítás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésben foglaltak szerint az intézkedés során az eljáró rendőrök megkísérelték a panaszos ruházatát átvizsgálni az Rtv. 31. § (1) bekezdésre hivatkozva, miszerint „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja”.

A Testület megkeresésére adott rendőri jelentésben arra a Testület által feltett kérdésre, miszerint „Mennyiben felel meg a valóságnak a panaszos azon állítása, hogy a ruházatátvizsgálás során az arcát a rendőrök erőszakos mozdulatokkal a falhoz nyomták?”, a jelentésben mindössze annyi szerepel, hogy a ruházatátvizsgálás arányos és szükséges volt, valamint, hogy azt a tanult rendőri taktikai eljárásoknak megfelelően hajtották végre. A jelentés tartalmazza azt is, hogy a panaszos csak többszöri felszólításra állt csak a falhoz.

A panaszos előállításának időtartamára vonatkozó, általa is aláírt igazolás tartalma szerint a panaszosnak előállításánál során sérülése nem keletkezett, az előállítással kapcsolatban panasz nincs (a panaszos által aláhúzva).

A Testület az Rtv. vonatkozó rendelkezéseinek figyelembe vételével arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos jogszerű előállítására – és az annak alapjául szolgáló gyanúokra is – tekintettel volt helye a ruházatátvizsgálásnak.

A panaszos azon nyilatkozata, miszerint az intézkedést a rendőrök erőszakosan hajtották végre, illetőleg annak során arcát a falhoz nyomták a rendelkezésre álló rendőri nyilatkozatokkal ellentétben áll, azonban a Testület a számára adott szűk bizonyítási lehetőségek miatt ezen ellentétet nem tudta feloldani, így a panaszos emberi méltóságához fűződő jogából levezethető testi integritáshoz fűződő jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

Tekintettel arra, hogy a Testület álláspontja szerint a panaszos előállítása jogszerű volt, az előállítás keretében foganatosított ruházatátvizsgálás nem sértette, csupán jogszerűen korlátozta a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz fűződő jogát.

Ezenfelül a Testület álláspontja szerint a panaszos intézkedés közbeni falhoz nyomásból eredő jogsérelem – a bizonyítási lehetőségek korlátozottsága miatt – nem volt megállapítható.

6) A bilincshasználat jogszerűségét illetően a Testület az alábbi megállapításokra jutott.

A panaszos előadása szerint a ruházátvizsgálat követően megbilincseltek. A panaszos beadványában megjegyezte azt is, hogy a rendőri intézkedéssel szemben nem tanúsított engedetlenséget, annak során az eljáró rendőrökkel együttműködött.

A rendőrség a Testület megkeresésére adott válaszában a panaszos megbilincselését illetően azt a tájékoztatást adta, hogy a panaszos agresszív magatartást tanúsított, ezért az ellenszegülés megtörése érdekében, a tanult technikai fogásokkal bilincs használata volt szükséges. (A Testület megjegyzi, hogy B. B. panaszosnál a megkeresésre adott válaszban szó szerint ez a szöveg szerepel.)

Az intézkedés napján kiállított jelentés, az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés, továbbá a panaszos és B. B. ellen tett feljelentés tartalmaz utalást arra, hogy a panaszos a ruházat átvizsgálás közben arrogáns (és nem agresszív) viselkedést tanúsított. A jelentésben foglaltak szerint a panaszos megbilincselésére az Rtv. 48. § b) és d) pontja alapján, azaz támadás megakadályozása és ellenszegülés megtörése érdekében volt szükség.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségét vizsgálva a Testület az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése értelmében a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 47. §-a a testi kényszer alkalmazására vonatkozóan rögzíti, hogy a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmazhat. A 48. § alapján továbbá a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

Az Rtv. előírásait a Szolgálati Szabályzat az alábbiakkal egészíti ki. A jogszabály 39. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan”. Ugyanezen törvényhely határozza meg azt, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása minek minősül: „a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat; b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri

intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni; c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad”.

A bilincseléssel összefüggésben a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdésében példálózó jelleggel felsorolja, hogy az adott kényszerítő eszköz alkalmazása az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben kivel szemben indokolt:

- „a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő”.

A Testület annak vizsgálatakor, hogy a panaszos megbilincselése megfelelő jogalap birtokában történt-e, illetőleg a kényszerintézkedés megfelelt-e az Rtv. 15. § -ában foglalt előírt arányosság követelményének az alábbi megállapításokra jutott.

A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy a panaszos és a rendőrség nyilatkozatai ellentétben állnak egymással. A panaszos beadványában előadta, hogy a rendőri intézkedéssel szemben nem tanúsított engedetlenséget, azzal együttműködött, a rendőrség azonban a panaszos bilincselését illetően az intézkedés napján kiállított iratokban az Rtv. 48. § b), d) pontjaira hivatkozik, emellett kiemeli azt, hogy a panaszos arrogáns viselkedést tanúsított. A rendőrség emellett – már a Testület megkeresésére adott válaszában – a panaszos agresszív magatartását jelöli meg a bilincselés szükségességének okaként.

A Testület itt utal azon további ellentmondásra is, miszerint a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratokból fellelhető tényleírások alapján a panaszos a biztonsági őrkkel történő szóváltás során megkísérelte ököllel megütni az egyik biztonsági őrt, ezzel szemben a panaszosi beadványban foglaltak szerint ugyan heves hangvétellű vita alakult ki közöttük, azonban az a tettlegeességig nem fajult.

A Testület a rendőrségi iratok és a panaszos beadványában közöltek között feszülő előbb említett ellentmondásokat a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási lehetőségek miatt nem tudta feloldani, így nem tudta megállapítani azt sem, hogy a panaszos viselkedése és az intézkedés egyéb körülményei szükségessé tették-e a panaszos megbilincselését, vagy enyhébb kényszerítő eszközzel, esetleg anélkül is biztonságosan végrehajtható lett volna az intézkedés.

Tekintettel arra, hogy a Testület az ellentmondásos bizonyítékok alapján nem tudta megállapítani, hogy a panaszos az intézkedés ellen tanúsított-e ellenszegülést, így a bilincselés jogszerű volt-e, illetőleg megfelelt-e a fokozatosság és az arányosság követelményének, a Testület arra az álláspontra jutott, hogy a panaszos emberi méltóságához, illetőleg az abból levezethető testi integritáshoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható.

7) A panaszos beadványában kifogásolta azt is, hogy bilincselés közben a jobb csuklóján viselt fehér színű karórájának digitális kijelzője eltört.

A Testület megkeresésére adott rendőrségi jelentésben foglaltak szerint a panaszos – a jelentés készítőjének emlékezete szerint – az intézkedés során nem jelezte, hogy karórájának digitális kijelzője eltört vagy megsérült volna. A panaszos az előállításról kiállított igazoláson sem jelzett ilyen irányú panaszt.

Tekintettel arra, hogy a Testület számára a panaszos karórájának megrongálódását illetően nem áll rendelkezésére további bizonyíték, a bizonyítottsághoz szükséges információk hiányában e kérdésben nem tudott állást foglalni, így arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos tulajdonhoz való jogának sérelme nem megállapítható.

8) A Testület a rendőrök által az intézkedés során tanúsított hangnemmel kapcsolatos panasszal összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszos beadványában kifogásolta, hogy a ruházatátvizsgálás során a zászlós rendfokozatú rendőr flegmán, arrogánsan beszélt, és gúnyosan megjegyezte: „Ezért kapjátok a bevetési pótlékot, ti szemetek? A rendőrség szégyenei vagytok. Kis drogos köcsögök vagytok.” Az intézkedés alatt a zászlós többször, negatív jelzők használatával utalt arra, hogy a panaszos és társai a K. R. állományába tartoznak.

A Testület megkeresésére adott rendőri jelentés – a Testület kérdésére adott válaszként – tartalmazza, hogy az intézkedés során a rendőrök részéről semmiféle sértő kijelentés nem hangzott el a panaszosokkal szemben sem amiatt, hogy a K. R. állományába tartoznak, sem pedig az általuk elkövetett cselekmény miatt. A jelentést készítő rendőr felhívta továbbá a figyelmet a panaszosok által az intézkedő rendőrökre tett kijelentésekre, azonban azok tartalmát részletesebben nem ismertette.

A Testület a hangnemmel kapcsolatos panasz vizsgálatával összefüggésben felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakra, melynek második mondata szerint „a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.” Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, a másik személy emberi méltóságát szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

E körben a hivatkozik továbbá a Testület a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának Budapesten, 2007. július 4-én kelt, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető közös nyilatkozatára (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely megtestesíti az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgál, illetve morális alapot biztosít a rendőrség számára. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó

bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat. Eszerint: „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Az országos rendőrfőkapitány 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában egyetértését fejezte ki ezen indokolással, és a vizsgált panasznak helyt adott. Az országos rendőrfőkapitány a panaszosok „aktív”, esetleg „provokatív” közrehatását illetően azt is kimondta, hogy „az intézkedés alá vont személy provokatív, durva, sértő magatartása nem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

Sajnálatos módon azonban a tények rögzítésén túl a Testület a panaszos és a rendőrök által előadott ellentmondó nyilatkozatok értékelésére a rendelkezésére álló szűkös bizonyítási lehetőségei miatt nem volt képes.

Fentiekre tekintettel a Testület a rendelkezésre álló iratok alapján nem tudta megállapítani, hogy az intézkedő rendőrök által tanúsított hangnem miatt sérült-e a panaszos emberi méltósághoz való joga.

9) A panaszos beadványában kifogásolta továbbá azt is, hogy a feljelentésben az szerepel, hogy igazolványtartója a bal hátsó zsebéből került elő, annak ellenére, hogy az – a kollégái által is igazolhatóan – az intézkedés során végig a biztonsági szolgálat emberénél voltak. Emellett kifogásolja azt is, hogy a letéti tárgyról készített jegyzőkönyvben sem szolgálati igazolványa, sem pedig az igazolványtartójában található további személyes okmányai nem lettek feltüntetve.

a) A Testület annak vizsgálatakor, hogy a panaszos szolgálati igazolványának és jelvényének előkerülését illetően mit rögzített a különböző iratokban, az alábbi megállapításra jutott.

A szintén panasszal élő B. B. beadványában előadta, hogy a biztonsági szolgálat emberei nem voltak hajlandóak visszaadni a panaszos irattartóját, illetőleg közölték azt is, hogy azt majd a kikerkező rendőröknek fogják átadni, ezt követően pedig heves szóváltás alakult ki a felek között, mígnem a panaszos és kollégái eltávolodtak a biztonsági őröktől a rendőrök kikerkezéséig.

A Testület megkeresésére adott rendőri jelentésben azon kérdésre, hogy „Honnan került a rendőrökhöz a panaszos irattartója és azt mikor adták neki vissza?”, az szerepel, hogy a helyszínre érkezéskor a tanúk tájékoztatták a rendőröket, hogy a földön – jelvényrel felfelé –

hever egy rendőrségi szolgálati igazolvány tok. A jelentést készítő rendőr továbbá nyilatkozott arról is, hogy emlékezete szerint a szolgálati igazolványt átadták a parancsnoknak, majd az előállítás során annak tartalmát jegyzőkönyvben rögzítették, majd az előállítás befejeztével a tokot visszaadták a panaszosnak.

Az intézkedés napján készített jelentésben foglaltak szerint fentiekől eltérően azonban az szerepel, hogy a panaszos ruházatának átvizsgálása során került elő a panaszos szolgálati igazolványa és jelvénye (ezek száma a jelentésben szintén fel van tüntetve).

A Testület a panaszos kifogásának vizsgálatakor arra a megállapításra jutott, hogy a panaszos irattartójának megtalálására vonatkozó adatok rögzítése az esetleges rendőri mulasztás, illetőleg az eset kapcsán indult büntetőeljárás szempontjából bírhat jelentőséggel, erre tekintettel a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát érinti, hogy a rendőrség az irattartó megtalálásnak körülményeit miként rögzítette.

Ebből a szempontból a Testületnek nem kell állást foglalnia abban a tekintetben, hogy az események a panaszos által elmondottak, vagy valamelyik rendőri jelentésben foglaltak szerint játszódtak le, mivel önmagában az is megvalósítja a jogsértést, hogy egy olyan kérdésben, amely a tényállás rekonstruálása szempontjából jelentőséggel bírhat, a rendőrségi előadások olyan mértékben ellentmondásosak, mint jelen esetben.

Erre való tekintettel a Testület a panaszos irattartója megtalálásának körülményeit illetően megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét.

b) A Testület emellett vizsgálta azt is, hogy a panaszos szolgálati igazolványa, illetve jelvénye a letéti tárgyakról készült jegyzőkönyvben nem szerepel.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (5) bekezdése alapján az előállító egységben történő elhelyezést megelőzően a fogvatartott személynél lévő tárgyakról az 1. mellékletben meghatározott, letéti tárgyakról szóló, 3 példányos jegyzéket kell készíteni.

A fenti ellentmondó adatokból is teljes bizonyossággal kiderül az, hogy a panaszos szolgálati igazolványa és jelvénye az intézkedés helyszínén volt, azt a rendőrök is látták. Nem derül ki egyértelműen, hogy a panaszosnak az előállító helyiségben való elhelyezését közvetlenül megelőzően e tárgyak hol és kihez kerültek, a részletek pontos felderítése nélkül is megállapítható azonban, hogy a szolgálati igazolványt és a jelvényt – a panaszos birtokában lévő tárgyakról lévén szó – a Szolgálati Szabályzat fentebb ismertetett rendelkezése alapján a jegyzőkönyvben rögzíteni kellett volna.

Fentiekre figyelemmel a Testület arra a megállapításra jutott, hogy azáltal, hogy az eljáró rendőrök a panaszos szolgálati igazolványának és jelvényének a letéti jegyzőkönyvben történő rögzítését elmulasztották, megsértették a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogát.

A Testület vizsgálatának eredményeként megállapította hogy a panaszost bejelentés alapján intézkedés alá vonták, ami nem sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát, ahogyan előállítása és az annak alapján foganatosított ruházatátvizsgálás is megfelelő joggalalappal történt, azonban előállításának időtartama sértette az arányosság követelményét, ezáltal sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő joga. A Testület megállapította továbbá, hogy az előállítás okáról történő tájékoztatás megfelelő volt, azzal összefüggésben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga. A Testület álláspontja szerint a panaszos megbilincselése kapcsán a panaszos emberi méltósághoz, illetőleg az abból levezethető testi integritáshoz fűződő jogának sérelme nem megállapítható. A panaszos intézkedés közbeni falhoz nyomásából, órájának megrongálódásából, illetőleg a rendőrök által tanúsított nem megfelelő hangnemből eredő jogsérelmét – a bizonyítási lehetőségek korlátozottsága miatt – a Testület nem látta megállapíthatónak. A Testület továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos birtokában lévő tárgyak előkerülésére vonatkozó ellentmondásos rendőrségi adatrögzítéssel összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga sérelmet szenvedett, és ugyanerre a következtetésre jutott a letéti jegyzőkönyvvel kapcsolatos mulasztás vonatkozásában is.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a megvalósult jogsértések súlya összességében indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2013. augusztus 28.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag